

[FINNISH TEXT — TEXTE FINNOIS]

SOPIMUS SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA CHILEN TASAVALLAN HALLITUKSEN VÄLILLÄ SIOJITUSTEN EDISTÄMISESTÄ JA MOLEMMINPUOLISESTA SUOJAAMISESTA

Suomen tasavallan hallitus ja Chilen tasavallan hallitus,

haluavat vahvistaa taloudellista yhteistyötä molempien maiden yhteiseksi eduksi ja ylläpitää oikeudenmukaiset ja tasapuoliset edellytykset sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille toisen sopimuspuolen alueella.

tiedostavat, että sellaisten ulkomaisten sijoitusten edistäminen ja molemminpuolinen suojaaminen suosii sopimuspuolten taloudellisten suhteiden laajenemista ja kannustaa sijoitusaloitteita, ja

ovat sopineet seuraavaa:

I artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. "Sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jota sopimuspuolen sijoittaja on sijoittanut toisen sopimuspuolen alueelle, edellyttäen että sijoitus on tapahtunut tämän toisen sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti. Se tarkoittaa erityisesti, mutta ei pelkästään:

a) kiinteätä ja irtainta omaisuutta sekä muita vastaavia oikeuksia kuten kiinnityksiä, pantti- ja pidätysoikeuksia sekä nautintaoikeuksia;

b) osakkeita, debentureja ja kaikenlaista osallistumista yhtiöihin;

c) oikeutta rahan tai mihin hyvänsä suoriutukseen, jolla on taloudellista arvoa;

d) oikeuksia henkiseen ja teolliseen omaisuuteen mukaan lukien tekijänoikeudet, patentit, tavaramerkit, toiminimet, tekniset valmistusmenetelmät, osaaminen, goodwill ja muut vastaavat oikeudet;

e) toimituksia, jotka perustuvat lakiin, hallinnolliseen päätökseen tai sopimukseen, mukaan lukien oikeudet etsiä, jalostaa, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

2. "Tuotto" tarkoittaa sijoituksen tuottamaa rahaa ja erityisesti, mutta ei pelkästään, siihen kuuluvat pääomatuotot, voitot, korot, osingot, lisenssit, rojalit, palkkiot ja muut juoksevat tulot.

3. "Sijoittaja" tarkoittaa:

a) luonnollista henkilöä, joka sopimuspuolen lakien mukaisesti on asianomaisen sopimuspuolen kansalainen; tai

b) oikeushenkilöä, mukaan lukien yhtiöt, yhteenliittymät, likeyhdistykset ja muut organisaatiot, jotka on perustettu tai muuten asianmukaisesti järjestetty sopimuspuolen lain mukaisesti ja joilla on toimipaikka yhdessä todellisen yritystoiminnan kanssa saman sopimuspuolen alueella.

4. "Alue" tarkoittaa sopimuspuolen aluetta mukaan lukien yksinomainen talousvyöhyke, merenpohja ja mannerjalusta, joihin nähden sopimuspuolella kansainvälisen oikeuden mukaan on täysivaltaiset oikeudet ja tuomiovalta.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen

1. Sopimuspuolet edistävät yleisten ulkomaisten sijoitusten politiikkansa huomioon ottaen toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja sallivat tällaiset sijoitukset lainsäädäntönsä puitteissa.

2. Sopimuspuolet suojelevat alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sen lakien ja määräysten mukaisesti tekemiä sijoituksia eivätkä häiritse kohtuuttomilla tai syrjivillä toimenpiteillä sellaisten sijoitusten johtamista, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä, laajentamista, myyntiä tai lopettamista.

3. Leasing-sopimuksella vuokrattuja tavaroita ja palveluja kohdellaan yhtä suosiollisesti kuin sijoituksia.

3 artikla

Sijoitusten kohtelu

1. Sopimuspuolet takaavat alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille lakiensa ja määräystensä puitteissa oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun. Tämä kohtelu ei saa olla vähemmän suosiollinen kuin se, jonka sopimuspuoli myöntää alueellaan omien sijoit-

tajiensa tekemille sijoituksille, taikka kohtelu, jonka sopimuspuoli myöntää alueelleen tehdyille kolmansien maiden sijoituksille, sen mukaan mikä on edullisempi sijoittajalle.

2. Jos sopimuspuoli myöntää erityisetuja kolmansien maiden sijoittajille vapaakauppa-alueen, tulliliiton tai yhteismarkkinoiden perustamissopimuksen taikka kaksinkertaisen verotuksen ehkäisemissopimuksen nojalla, ei sillä ole velvollisuutta myöntää sellaisia etuja toisen sopimuspuolen sijoittajille.

4 artikla

Vapaat siirrot

1. Sopimuspuoli sallii toisen sopimuspuolen sijoittajan viipymättä siirtää sijoitukseen liittyviä maksuja vapaasti vaihdettavana valuuttana, erityisesti mutta ei pelkästään seuraavia:

- a) alkuperäinen pääoma ja kaikki sen lisäksi sijoituksen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tuleva pääoma;
- b) korot, osingot, voitot ja muut tuotot;
- c) ulkomaisten velkojen takaisinmaksut;
- d) suoritukset sijoituksen koko tai osittaisesta myynnistä tai lopettamisesta;
- e) riidan ratkaisemisesta aiheutuvat maksut sekä 5 ja 6 artiklassa tarkoitettut korvaukset;
- f) ulkomaita palkatun sijoitukseen liittyvän henkilökunnan käyttämättömät ansiotulot.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaiset siirrot suoritetaan viipymättä ja vapaasti vaihdettavana valuuttana.

3. Siirrot suoritetaan vaihtopäivänä voimassa olevan markkinakurssin mukaisesti.

4. Siirtojen osalta, jotka koskevat Chilen ulkomaisten vaihtovelkakirjojen erikoisohjelman nojalla tehtyjä sijoituksia ja osakepääomaa, on voimassa erikoismääräykset. Osakepääomaa ei saa siirtää ennen kuin vuosi on kulunut pääoman tulosta sopimuspuolen alueelle, ellei sen lainsäädäntö salli suosiollisempaa kohtelua.

5 artikla

Omaisuuuden pois ottaminen

1. Sopimuspuolet eivät suoraan tai välillisesti ryhdy pakolla ottamaan pois toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksia, ellei seuraavia ehtoja täytetä:

- a) toimenpiteisiin ryhdytään yleisen tai kansallisen edun vuoksi ja asianmukaisia laillisia menettelytapoja noudattaen;
- b) toimenpiteet eivät ole syrjiviä;
- c) toimenpiteisiin liittyviä määräyksiä välittömän, riittävän ja tosiasiallisen korvauksen

maksamisesta. Korvauksen tulee perustua kohteena olevan sijoituksen markkina-arvoon välittömästi ennen kuin toimenpide tuli yleiseen tietoisuuteen. Korvauksen suorituksen viipymisestä maksetaan kaupallinen korko, joka määrätään markkinahinnan perusteella pois ottamisen tai menetyksen päivästä maksupäivään saakka. Tällaisen omaisuuden pois ottamisen, kansallistamisen tai vastaavan toimenpiteen laillisuus ja korvauksen määrä voidaan saattaa asianmukaisesti oikeusteitse tarkistettavaksi.

6 artikla

Menetyksen korvaaminen

1. Sopimuspuolen sijoittaja, jonka sijoitukselle toisen sopimuspuolen alueella aiheutuu menetyksiä aseellisesta selkkauksesta, mukaan luettuna sodasta, kansallisesta hätätilasta, levottomuuksista tai muista vastaavista tapahtumista toisen sopimuspuolen alueella, on oikeutettu saamaan toiselta sopimuspuolelta ennalleen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muun järjestelyn osalta sellaisen kohtelun, joka vastaa toisen sopimuspuolen kolmansien maiden sijoittajille myöntämää suosiollisinta kohtelua.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kappaleessa määrätään, sopimuspuolen sijoittajalle, jolle aiheutuu mainitussa kappaleessa tarkoitettuja menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella johtuen tuon sopimuspuolen viranomaisten suorittamasta omaisuuden pakko-otosta julkisiin tarpeisiin, myönnetään ennalleen palauttaminen tai välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus.

7 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai valtuutettu elin on myöntänyt taloudellisen takuun muiden kuin kaupallisten riskien varalta sijoittajansa sijoitukselle toisen sopimuspuolen alueella, kun tämä on suorittanut mainitun takuun mukaisia maksuja, jälkimmäinen tunnustaa sijaantulon periaatteen nojalla edellisen sopimuspuolen oikeudet sijoittajan oikeuksiin.

8 artikla

Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat

1. Sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan väliset riidat pyritään selvittämään

sovinnolliseen ratkaisuun tähtäävillä neuvotteilla.

2. Jos tällaiset neuvottelut eivät kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun selvitystä pyydettiin, ole johtaneet tulokseen, sijoittaja voi alistaa riidan:

— joko sen sopimuspuolen toimivaltaiselle tuomioistuimelle, jonka alueelle sijoitus on tehty; tai

— kansainväliseen välimiesmenettelyyn sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukselle (ICSID), joka on perustettu Washingtonissa 18 päivänä maaliskuuta 1965 allekirjoitetulla yleissopimuksella valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta.

Kun sijoittaja on jättänyt riidan ratkaistavaksi sen sopimuspuolen toimivaltaiselle tuomioistuimelle, jonka alueelle sijoitus on tehty, tai kansainväliseen välimiesmenettelyyn, on menettelytavan valinta lopullinen.

3. Tässä artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa oikeushenkilöä, joka on perustettu sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti ja jonka osakkeista ennen riidan syntymistä enemmistön omistivat toisen sopimuspuolen sijoittajat, kohdellaan sanotun Washingtonin yleissopimuksen 25 artiklan 2 kappaleen b kohdan mukaisesti toisen sopimuspuolen oikeushenkilönä.

4. Välitustuomio on lopullinen ja molempia osapuolia sitova.

9 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

1. Tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat sopimuspuolten väliset riidat on ratkaistava diplomaattiteitse.

2. Jos sopimuspuolet eivät pääse sopimukseen kuuden kunkauden kuluessa, se jätetään toisen sopimuspuolen vaatimuksesta kolmijäsenisen välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiehen, ja nämä kaksi nimittävät puheenjohtajan, jonka tulee olla kolmannen maan kansalainen.

3. Jos sopimuspuoli ei ole nimittänyt välimiestä eikä noudattanut toisen sopimuspuolen kehoitusta suorittaa nimitystä kahden kunkauden kuluessa, välimiehen nimittää tämän toisen sopimuspuolen pyynnöstä Kansainvälisen tuomioistuimen presidentti.

4. Jos välimiehet eivät kahden kunkauden kuluessa nimityksestään pääse sopimukseen puheenjohtajasta, tämän nimittää jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä Kansainvälisen tuomioistuimen presidentti.

5. Jos tämän artiklan 3 ja 4 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa Kansainvälisen tuomioistuimen presidentti on esynyt suorittamasta mainittua tehtävää tai jos hän on jommankumman sopimuspuolen kansalainen, nimityksen suorittaa varapresidentti, ja jos hänkin on estynyt tai sopimuspuolen kansalainen, nimityksen suorittaa tuomioistuimen virkaiältään vanhin tuomari, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen.

6. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänen enemmistöllä, päätös on lopullinen ja sopimuspuolia sitova. Kumpikin sopimuspuoli vastaa nimittämänsä välimiehen kustannuksista sekä edustuksestaan välityksien käsittelyssä; puheenjohtajan sekä kaikista muista kustannuksista sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin. Välimiesoikeus voi kuitenkin päätöksessään määrätä toisen osapuolen vastattavaksi suuremman osuuden. Kaikissa muissa suhteissa menettelytavoista päättää välimiesoikeus itse.

10 artikla

Sopimuksen soveltamisala

1. Tämä sopimus ei rajoita niitä oikeuksia ja etuja, joita sopimuspuolen sijoittaja kansallisen tai kansainvälisen oikeuden nojalla nauttii toisen sopimuspuolen alueella.

2. Tätä sopimusta sovelletaan sijoituksiin, jotka toisen sopimuspuolen sijoittaja on tehnyt toisen sopimuspuolen alueella ja sen lainsäädännön mukaisesti joko ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen. Tätä sopimusta ei kuitenkaan sovelleta riitoihin, jotka ovat syntyneet ennen sen voimaantuloa.

11 artikla

Loppumääräykset

1. Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jolloin jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle, että sen perustuslailliset edellytykset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

2. Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Sen jälkeen se on voimassa kunnes kaksitoista kunkautta on kulunut päivästä, jolloin jompikumpi sopimuspuoli on kirjallisesti ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle päätöksensä irtisanoa tämä sopimus.

3. Sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen sitä päivää, jolloin tämän sopimuksen irtisanoimilmoitus tulee voimaan, 1—10 artiklan määräykset ovat voimassa vielä viisitoista vuotta mainitusta päivästä lukien.

Tämän vakuudeksi tähän merkityt, siihen hallitustensa asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1993 kahtena suomen-, espanjan- ja englannin-

kielisenä kappaleena kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tulkintaeroavaisuuksissa on kuitenkin englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Suomen tasavallan hallituksen
puolesta:

HEIKKI HAAVISTO

Chilen tasavallan hallituksen
puolesta:

ENRIQUE SILVA CIMMA
